

HLF

Hørselshemmedes Landsforbund

Din hørsel - vår sak

Testamentariske gaver
– verdiene som lever videre

Kjære leser

Det er med stor ydmykhet jeg tenker på alle som har støttet HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) og hørselssaken gjennom testamentariske gaver. Disse gavene utgjør viktige bidrag i kampen for å bedre hverdagen for landets hørselshemmede og forhindre at andre får hørselsskader. Vi er dypt takknemlige for all omtanke og støtte.

Antall mennesker som får en hørselsskade er økende. HLF kjemper for å forhindre at flere blir rammet og for å forbedre livskvaliteten for de som allerede har en hørselsskade. Gjennom vårt arbeid ønsker vi å tilrettelegge forholdene slik at hørselshemmede kan delta i samfunnet på lik linje med andre. Vi kjemper for et samfunn der alle hørselshemmede har rettighetene og tilretteleggingen de har krav på, der de får hjelp til å mestre livene sine, og der alle har mulighet til å slippe ut av isolasjon og ensomhet gjennom fellesskap med andre.

HLF er i dag en organisasjon med over 60 000 medlemmer og aktivitet over hele landet. Vi er til for de som har nedsatt hørsel, tinnitus, cochlea-implantant (CI) og Ménière's sykdom. Selv om vår hjelp når ut til mange, gjenstår det en betydelig innsats for å gi hver enkelt av landets nær 700 000 hørselshemmede en enklere hverdag og forhindre at andre får hørselsskader. Ved å tilgodese HLF og hørselssaken i et testament, bidrar du til å hjelpe og glede andre.

Denne brosjyren er ment som en veiledning til deg som går med tanker om å opprette et testament. Vi vet at det er mye usikkerhet og behov for informasjon rundt arv og testament, og håper at de påfølgende sidene kan gjøre prosessen litt enklere. Ved å skrive et testament kan du forhindre usikkerhet og bekymring blant dine etterlatte og sikre at dine ønsker blir oppfylt. Etter at eventuelle etterlatte er sikret kan en gave til frivillige og veldedige organisasjoner være en fin måte å videreføre dine verdier og være til hjelp for andre. Vi ønsker derfor å gi et innblikk i arbeidet HLF gjør og hvordan en gave kan utgjøre en viktig forskjell.

Ta gjerne kontakt med oss om du ønsker nærmere informasjon eller veiledning.

Med vennlig hilsen

Morten Buan

Forbundsleder – Hørselshemmedes Landsforbund

Antall mennesker som får en hørselsskade er økende.

Hvorfor opprette et testament?

Tanken på å opprette et testament kan vekke sterke følelser hos mange. Det kan være tungt å tenke på at man skal "oppsummere" livet sitt, samtidig kan det være vanskelig å etablere en oversikt over alle verdier og eiendeler og bestemme hvordan disse skal fordeles. En gjenstand med stor affeksjonsverdi for en arving kan bety mindre for en annen, et barn har kanskje fått mer økonomisk bistand i etableringsfasen enn et annet, og familiestrukturen kan være mer komplisert enn den tradisjonelle kjernefamilien.

Et testament er en fornuftig måte å sørge for at du etterlater deg ryddige forhold. Mange ønsker å forhindre uenigheter blant sine arvinger, andre er opptatt av å etterlate et varig avtrykk her på jorden, mens noen ønsker å sikre at deres siste vilje blir hørt. Testamentet fungerer som en garanti for alle de ovennevnte motiver, og er samtidig en god måte å få oversikt over hva arven består av og hvordan du ønsker å fordele den blant dine etterlate og eventuelt andre.

Gjennom ditt testament har du muligheten til å la dine arvinger høre din vilje en siste gang, og du gjør det lettere for alle å bearbeide sorgen. Samtidig kan du velge å hjelpe andre. Hvis du ønsker å tilgodese flere enn de lovgitte arvingene dine, er det fullt mulig å testamentere deler av arven til en frivillig organisasjon som HLF. Vi jobber for å gjøre hverdagen enklere for landets hørselshemmede, og for å forebygge hørselstap og hørselsskader i befolkningen. Alle gaver, både store og små, utgjør en viktig forskjell i vårt arbeid.

Gjennom ditt testament har du muligheten til å la dine arvinger høre din vilje en siste gang, og du gjør det lettere for alle å bearbeide sorgen. Samtidig kan du velge å hjelpe andre.

Hvordan opprette et testament?

Å opprette et testament handler i første omgang om å sette opp en liste over hva man eier av verdi. Dette kan være hus og eiendom, bankinnskudd, verdipapirer og løsøre – f.eks. smykker, møbler og kunstgjenstander. Når dette er på plass fører du opp en cirkaverdi der det er mulig, og angir deretter hvem som skal ha hva. For å ivareta verdisingninger er det lurt å angi hva de enkelte skal ha i prosenter.

Et testament er først gyldig når visse formelle krav er tilfredsstilt. Disse er blant annet:

- **Det må være skriftlig.**
- **Det må undertegnes av testator og bevitnes av to personer som begge er fylt 18 år.**
- **Vitnene kan ikke være i slekt med eller nærstående den som er tilgodesett i testamentet.**
- **Testator må undertegne i samtidig påsyn av begge vitnene.**
- **Reglene for plikt arv må være ivaretatt.**
- **Den som undertegner må være i stand til å forstå innholdet og betydningen av det som bestemmes.**

Du kan skrive testament selv, men arveloven stiller krav til utforming og innhold, så det kan være fornuftig å få rådgivning og juridisk bistand. Vi i HLF hjelper deg gjerne. Ta kontakt hvis du ønsker å få tilsendt et oppsett på riktig testament, eller ønsker bistand fra vår jurist med ansvar for testamentariske gaver.

Testamentet bør oppbevares i tingretten/skifteretten. Legger du det i en bankboks bør du ha et notat hjemme med opplysninger om hvor originalen befinner seg. Hvis du oppbevarer testamentet hjemme, så er det viktig å huske på at det ikke vil bli lagt til grunn i et arveoppgjør hvis ingen finner det. Informer gjerne arvingene om hvor testamentet oppbevares.

Det er fullt mulig å endre eller trekke tilbake et testament. Du følger da samme prosedyre som ved opprettelsen av testamentet. Ønsker du å endre mye bør du skrive et nytt testament der du skriver at det gamle testamentet trekkes tilbake.

Dersom du testamenterer bort noe til allmennyttige formål, er det lurt å nevne navnet på den organisasjonen du ønsker å begunstige. Da er du sikker på at arven blir tildelt i tråd med din vilje. Vi i HLF garanterer at din gave uavkortet går hørselssaken til gode.

Juridisk bistand er gratis dersom HLF er blant de som tilgodesees.

Eksempel på testament

TESTAMENT/GJENSIDIG TESTAMENT

Undertegnede,, født

som er (angi status, gift/samboer)

og som har /ikke har livsarvinger

bestemmer herved som min siste vilje:

1. Det jeg etterlater meg ved min død, som jeg fritt kan disponere over, skal tilfalle
(grensene i forhold til livsarvinger og ektefelle samboer)
2. Det jeg for øvrig etterlater meg skal tilfalle
(livsarvinger, ektefelle, samboer eller andre).

.....(sted) , den

Undertegnede vitner som er over 18 år og tilstede samtidig, bekrefter med våre underskrifter, etter testators ønske og mens han/hun selv er til stede, at dette testament ble lest opp langsomt og tydelig og i vårt nærvær undertegnet av etter hans/hennes frie vilje mens han/hun var ved full sans og samling.

Vitne 1:

Vitne 2:

Hvem arver?

Grunnlaget for arv i Norge er slektskap, ekteskap eller testament. Slekten er delt inn i tre arvegangsklasser: **1) Barn**, barnebarn og videre nedover tilhører første klasse og kalles livsarvinger; **2) Foreldre**, søsken og videre nedover tilhører andre arvegangsklasse; **3) Besteforeldre**, onkler, tanter, fettere og kusiner tilhører tredje arvegangsklasse.

Barn arver automatisk sine foreldre hvis det ikke opprettes testament. Slik arvereglene er nå kan du bare testamentere bort 1/3 av det du eier hvis du har barn. Resten av arven kalles da pliktdelsarv og skal tilfalle livsarvingen(e). Regelen blir da at pliktdelsarven, som utgjør to tredjedeler, tilfaller barna (livsarvingene). Pliktdelsarven har et "tak" på 1 million kroner per barn for hver av foreldrene. Det betyr at verdier som representerer mer enn 1 million pr barn eller barns linje kan testamenteres til andre uten å bryte pliktdelsreglene

Dersom du har livsarvinger har din ektefelle rett til å arve en fjerdedel av det du etterlater deg. Har du ingen livsarvinger arver din ektefelle halvparten. Du har anledning til å utelukke din ektefelle fra testamentet, men en slik disposisjon er bare gyldig hvis han eller hun er blitt gjort kjent med testamentet før du gikk bort.

Den delen som overstiger pliktdelen til livsarvinger og arven til ektefelle kan disponeres fritt ved å opprette et testament. Du kan velge å gi til samboer, slektninger, venner og allmennyttige formål. Uten testament vil det du etterlater deg tilfalle staten hvis du ikke har barn eller slektninger.

Samboere har begrenset arverett, og vi råder samboere både med og uten barn å opprette et gjensidig testament for å sikre hverandre.

“Uskiftet bo” betyr at gjenlevende ektefelle - eller samboer - har rett til å beholde det de eide sammen uten å måtte dele det ut som arv. Å skrive testament i uskiftet bo kan være komplisert, og vi anbefaler å ta kontakt med advokat.

Møt to av våre medlemmer

Theos kamp

Theo fra Bergen ble født døv, og fikk operert inn et cochlea-implantat (CI) da han var nesten to år gammel.

Dette ga ham hørsel, men ikke de språklige evner som gjør at de fleste jevnaldrende klarer å si mamma og gjenkjenne sitt eget navn. For Theo var lydene og ordene meningsløse. Han var som en nyfødt på lyd, og ville være avhengig av jevnlig språkopplæring for å lære seg å snakke og lytte.

Etter avansert kirurgi på statens regning, forventet foreldrene til Theo at han også ville få hjelp til utvikle språket sitt. Dessverre skulle veien vise seg å være vanskelig. Selv om målet med CI-operasjonen var at Theo skulle lære å snakke og lytte, så endte han etter hvert opp uten tilstrekkelig opptrening og oppfølging fra kommunen. Han risikerte å bli hengende etter de andre barna i utviklingen.

For Theo og andre CI-opererte barn er den første tiden etter operasjonen spesielt viktig. Jo lengre tid det går, jo vanskeligere er det å utvikle talespråket. For Theo har det gått bra etter lang tids kamp, men ikke alle er like heldige. HLF kjemper daglig for at alle hørselshemmede barn og unge skal få lovfestet rett til et individuelt tilpasset opplæringstilbud.

Vi arbeider for at alle hørselshemmede barn og unge, som Theo, skal kunne følge undervisningen på skolen og kunne snakke med vennene sine. Vår drøm er en fremtid der Theo og andre hørselshemmede og hørselsskadde får tilrettelagt forholdene slik at de kan mestre skolen og jobben sin, får et godt sosialt liv, kan delta i samfunnet på lik linje med alle andre, og slipper isolasjon og ensomhet fordi de ikke hører.

Foto: Din Hørsel

Lyden som smerter

Som lyn fra klar himmel fikk Hilde Sørensen plutselig en fryktelig høy pipelyd i øret. Hun håpet at det snart skulle gå over, men plagene vedvarte. Den konstante pipelyden var der dag og natt, og hun klarte hverken å sove eller jobbe. Hun ble ekstremt sliten og fikk etter hvert panikk.

Hun visste ikke om det var farlig, om det noen gang ville gi seg, om det var noen som kunne hjelpe henne, og usikkerheten gjorde situasjonen enda vanskeligere.

– Jeg gikk fra å være en aktiv, fullt arbeidende kvinne til å bli redd, deprimert og ute av stand til å mestre livet mitt, sier Hilde. I flere måneder gikk hun inn og ut hos fastlege og spesialister, men ingen var interessert i å høre på henne eller hjelpe. Da det til slutt ble konstatert at hun hadde tinnitus, fikk hun først beskjed om at det var noe hun bare måtte leve med.

Plagene ble stadig verre. Senere fant man ut at årsaken til tinnitusen var en gammel nakkeskade, men den eneste hjelpen hun fikk var sovepiller og beroligende tabletter. Utmattelse og en forferdelig hodepine tvang henne til å være sengeliggende.

Da hun kom i kontakt med HLF forandret livet seg. – Kurset jeg fikk på HLF Briskeby var utrolig bra. Her lærte jeg teknikker for å mestre sykdommen, fikk masse inspirasjon og traff mange andre i samme situasjon. Jeg har fått humøret tilbake, og vet at overskuddet i hverdagen også kommer. Jeg kommer til å bli den samme Hilde igjen, takket være HLF.

Foto: privat

“Hos HLF ble jeg tatt på alvor! Her fikk jeg hjelp både til å takle tinnitusen og kunnskap nok til å redusere frykten. Jeg er ikke lenger livredd selv om lyden blir sterkere noen dager.”

Hilde Sørensen

Møt en av våre frivillige

Frivillighetens gave

Det kom snikende som det gjerne gjør. Anne-Marie Frøland opplevde stadig oftere hodepine, men den erfarne læreren oppfattet til å begynne med ikke noe unaturlig ved dette. Arbeidet på store barneskoler i Oslo og senere Porsgrunn var preget av mye støy. Etter hvert måtte hun imidlertid anstrenge seg mer og mer for å høre, og det endte med at hun begynte med høreapparat.

For 25 år siden fungerte ikke høreapparatene som de gjør i dag. Lyden var dårlig, og hun kunne sitte på personalmøter uten å få med seg det som ble sagt rundt bordet. Andre hjelpemidler kjente hun ikke til, og spesiell tilrettelegging på jobben fikk hun ikke.

– Av og til hadde jeg mest lyst til å løpe ut fra møtene og gråte. Jeg følte meg utenfor og ante ikke hva jeg kunne gjøre med det, forteller Anne-Marie. Hun måtte igjennom en lang og vanskelig periode som hørselshemmet i arbeidslivet.

Etter å ha blitt kjent med HLFs arbeid meldte Anne-Marie seg inn i lokallaget i Porsgrunn. Å møte andre som hadde vært igjennom det samme ga trygghet og et ståsted i forhold til hørselshemmingen. Hun opplevde at det var mulig, med de rette hjelpemidlene og de rette instansene, å ha et sosialt og godt liv til tross for et stort hørselstap og tinnitus.

Siden den gang har Anne-Marie vært en av HLFs rundt 600 frivillige likepersoner. Gjennom hjemmebesøk og aktiv innsats i lokallaget sørger hun for å hjelpe andre hørselshemmede til en bedre hverdag. Mange går igjennom tunge perioder og isolasjon når de rammes av hørselsskade, og Anne-Marie opplever at det å dele sin kunnskap og sine erfaringer er et godt tiltak for å hjelpe flest mulig. Bare det å ha noen å dele opplevelsen med kan utgjøre en stor forskjell i prosessen med å tilpasse seg en ny hverdag.

– Jeg kan takke HLF for at jeg i dag tar hørselstapet mitt som jeg gjør. Livet mitt som hørselshemmet ville vært kjedelig og kanskje isolert uten lokallaget, sier Anne-Marie.

Likepersonene er et av HLFs store satsningsområder. Vi har erfart hvor viktig det er å spre kunnskap, erfaring og engasjement, og vi jobber aktivt for å utvide tilbudet vårt. En gave til HLF er en viktig støtte til Anne-Marie og de andre frivillige i deres innsats for å gjøre hverdagen lettere for hørselshemmede.

“Jeg kan takke HLF for at jeg i dag tar hørselstapet mitt som jeg gjør. Livet mitt som hørselshemmet ville vært kjedelig og kanskje isolert uten lokallaget.”

Anne-Marie Frøland

Hvordan din gave kan hjelpe

HLF jobber for å gjøre hverdagen enklere for landets hørselshemmede og forebygge hørselsskader i befolkningen. Her kan du lese mer om sakene vi er opptatt av, og hvordan din gave kan utgjøre et viktig bidrag i arbeidet for å hjelpe andre.

Om du velger å inkludere HLF i ditt testament vil vi sørge for at dine verdier blir brukt til å hjelpe der behovet er størst. Det er imidlertid fullt mulig å øremerke gaven til et bestemt formål.

Forebygging: Hver uke skader altfor mange hørselen sin gjennom uvettig omgang med høy lyd. Støyskader topper statistikken hos Arbeidstilsynet hvert år. HLF og HLFU (Hørselshemmedes Landsforbunds Ungdom) arbeider aktivt for å forebygge hørselsskader. Hvert år deler vi ut titusenvis av gratis ørepropper til russ og festivalpublikum. Vi sprer informasjon om hvorfor og hvordan man beskytter hørselen. Vi informerer korps, barnehager, skoler, SFO og andre støyutsatte steder om hørselsskader og bidrar til å gjennomføre støyreducerende tiltak. Vi ser at dette nytter, men vi skulle gjerne hatt mulighet til å gjøre mer slik at enda flere barn, unge og voksne unngår å få hørselsskader.

Tilrettelegging: Mange hørselshemmede sliter med å få god tilrettelegging på skolen og på arbeidsplassen. De faller utenfor fordi de ikke får med seg hva som blir sagt. Kunnskapen om hørselshemming og hjelpen de får er vilkårlig utifra hvor i landet de bor og på hvilken arbeidsplass de jobber. HLF eier og driver Briskeby videregående skole for hørselshemmede der undervisningen er tilrettelagt. Vi jobber for å sikre at hørselshemmede får de rettighetene og den tilretteleggingen de har krav på, men det er et omfattende arbeid som krever mye ressurser.

Tilgjengelighet: Hørselshemmede opplever ofte å bli utestengt fra å kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. Utfordringene er mange: manglende tilgang på skriveolk, mangelfull teksting på tv, dårlig akustikk og manglende teknisk utstyr som teleslynge, samtaleforsterkere og visuell informasjon i kollektivtrafikken og på kulturarenaer. HLF jobber for å endre på dette. Selv om universell utforming er blitt mer utbredt, gjenstår det mye før samfunnet imøtekommer hørselshemmedes behov.

Rehabilitering: Mange sliter med nedsatt hørsel, tinnitus og Ménières. Fortvilelse, usikkerhet og følelsen av å være alene og isolert er ofte konsekvensen av en hørselshemming. God rehabilitering handler om å få kunnskap og oppfølging fra kvalifiserte fagpersoner og likemenn om hvordan man mestrer sin hørselshemming, hvilke hjelpemidler som finnes, hvilke rettigheter man har, samt sørge for god tilrettelegging i hverdagen. HLF arbeider for bedre tilgang til rehabiliteringsplasser, sikring av god kvalitet på rehabiliteringen og god hørselsomsorg i kommunene. HLF Briskeby kompetansesenter arbeider med å rehabilitere hørselshemmede over hele landet. Behovet er stort, og vi trenger all den hjelpen vi kan få.

Foto: Din Hørsel

Fellesskap: Å bli hørselshemmet kan være en ensom opplevelse, og det kan være godt å snakke med en som har vært igjennom det samme. Gjennom våre lokallag og likepersoner gir vi hørselshemmede et fellesskap der de kan utveksle erfaringer og søke støtte og råd. Dette er en effektiv ordning som hjelper mange ut av isolasjon og som bidrar til at de mestrer situasjonen sin. Vi har rundt 600 likepersoner som daglig besøker hørselshemmede hjemme, på eldrester og på sykehjem – vi skulle gjerne besøkt flere.

Forskning: Det er fortsatt mye vi ikke vet om hørselsskader, både når det gjelder årsaker og konsekvenser. Derfor ønsker vi å utvikle et fond som bidrar til forskning på hørselsskader i Norge og påvirker det offentlige til å satse mer på hørselsrelatert forskning. Gjennom ny kunnskap vil vi stå bedre rustet til å forebygge, tilrettelegge og rehabilitere.

Ønsker du mer informasjon om vårt arbeid og våre satsningsområder er du hjertelig velkommen til å ta kontakt.

*Tenk på lydene fra de viktigste øyeblikkene i ditt liv.
Et enkelt “Ja”, skriket fra et nyfødt spebarn, det første
“mamma” eller “pappa”, et gledeshyl idet sykkelen skyter
fart uten støttehjul, ordene som forvandles til latter idet
historien avsluttes med en liten overdrivelse.*

*Tenk så på alt det andre, all tiden imellom,
på fuglekvitter, nakne føtter mot tregulv,
bølger mot svaberg, en rislende bekk,
vind som river i trærne, et kjærlig ord idet sola
går ned i horisonten. Romantiske stunder,
hverdagslige øyeblikk, livet som går sin gang
akkompagnert av lydene som danner både bakteppe
og sentrum i våre liv. Å miste lyden, hørselen,
evnen til å lytte, er et hardt slag for de som
opplever det, og arbeidet for å gjøre livet
enklere for de allerede rammede, og forhindre
at flere opplever svekket hørsel og tinnitus,
er mulig takket være våre gode givere.*

HLF vil gjerne takke alle som støtter hørselssaken.

Ønsker du mer informasjon eller en uforpliktende prat
er du hjertelig velkommen til å ta kontakt med oss.

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) • Postboks 6652, Etterstad, 0609 Oslo
Tlf: 22 63 99 00 • epost: hlf@hlf.no • www.hlf.no